

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

Oponentský posudek disertační práce

Název disertační práce: Kovaříkovití brouci a jejich vztah k vlastnostem lesních ekosystémů

Autor disertační práce: Mgr. Tereza Brestovanská

Školitel: doc. Ing. Jakub Horák, Ph.D.

Posudek zpracoval: doc. RNDr. Petr Kočárek, Ph.D.

Tereza Brestovanská předkládá disertační práci v podobě souboru tří publikovaných vědeckých prací cílených na porovnání společenstev kovaříkovitých brouků (a dalších skupin organismů) lesních porostů s místně přirozenou skladbou a porostů s nepůvodní dřevinnou skladbou. Publikované studie jsou doplněny literární rešerší zaměřenou na stav poznání kovaříkovitých ve vztahu k lesním ekosystémům, metodickou částí shrnující použité metodické přístupy a diskuzí k získaným výsledkům. Disertační práce má 102 stran, z čehož 40 stran představují publikované studie. U jedné publikace je Tereza Brestovanská první autorkou, zbylé dvě jsou spoluautorské.

Výsledkem publikovaných výzkumů autorky je obohacení znalostí o struktuře společenstev kovaříkovitých brouků v různém typu hospodářských lesů. Ze sledovaných faktorů měly největší vliv na kovaříkovité dřevinná skladba porostu a otevřenost korunového patra, přičemž lesy přirozené dřevinné skladby měly vyšší diverzitu. Ekologické funkce kovaříkovitých v lesních ekosystémech jsou studovány jen velmi zřídka, výsledky jsou proto velmi cenným obohacením prozatím spíše fragmentárních znalostí o vztahu této skupiny k lesnímu hospodaření.

Metody studia vazby kovaříkovitých brouků na lesní porosty jsou optimální z hlediska očekávaných výsledků a nenarazil jsem na žádné metodologické nedostatky. Autorkou získané údaje byly korektně vyhodnoceny a výsledky vedly k úspěšným publikacím. Formální stránka (řazení kapitol, struktura textu atd.) je optimální a práce je celkově čtivá a srozumitelná. Literární přehled považuji za kvalitně zpracovaný a svědčí o sečtělosti a dostatečné odborné erudici autorky. K práci mám několik věcných a formálních připomínek a několik dotazů, na které bych rád vyslechl odpovědi při obhajobě disertační práce.

Věcné připomínky:

- Výsledky disertační práce jsou tvořeny třemi publikacemi, avšak pouze jedna z nich se týká výhradně kovaříkovitých brouků, další se týká všech brouků a poslední je multitaxonová, a je zaměřena nejen na brouky, ale také na houby, rostliny, blanokřídlý hmyz a ptáky. Kapitola „Metodika“ však postihuje pouze první studii a týká se pouze kovaříků od sběru dat po jejich vyhodnocení. Postrádám metodiku ke zbylým dvěma studiím! Rovněž kapitola „Diskuze“ je výrazně zaměřena na kovaříkovité, a ostatní skupiny jsou zmíněny pouze

- okrajově, ačkoliv právě u nich je prostor pro mnohem širší diskuzi z důvodu daleko většího počtu studií.
- Větší pozornost měla být věnována formulaci cílů (str. 11). Správnější by byla formulace „vztah kovařikovitých brouků k lesnímu prostředí“ místo „vztah lesního prostředí a kovařikovitých“ (týká se cíle 1 a 2) – formulace naznačuje vzájemný oboustranně stejně významný vztah. Mohla by autorka nastínit, jak kovařikovití brouci ovlivňují lesní prostředí? Tento typ vztahu nebyl autorkou studován a zřejmě nebyl studován nikdy nikým... V cíli 3 je uvedeno „na úrovni taxonu“ – jakého taxonu? Proč není uvedeno „na úrovni čeledi“. Jako nejzávažnější výtku týkající se cílů vnímám absenci cílů dvou publikací týkajících se dalších skupin (to jsou 2/3 výsledků disertační práce).
  - Str. 8, odst. 1 - Lesy nejsou oblastmi Země, jedná se o typ biotopu.
  - Kapitola „Kovařící ve vědě“ – v úvodu je uvedeno, že byl proveden průzkum citačních databází WoS, Scopus a Google Scholar. Dále však panuje zmatek v tom, na základě které databáze byly jednotlivé analýzy prováděny (s výjimkou grafu 1, kde je to výslovně uvedeno) – tato informace chybí u grafu 2, 3, 4, a 5. Na několika místech je uvedeno „ve vědeckých databázích bylo zaznamenáno xy výsledků...“ – prosím o vysvětlení, jak bylo s výsledky nakládáno. Byly odstraněny všechny duplicitní citace? Která databáze je podle studentky nejvhodnější k takovýmto analýzám, a proč? V grafu č. 3 je v přehledu geografických oblastí uvedena Východní, Jižní, Střední...Evropa. Jedná se opravdu o geografické oblasti a ne o geopolitické názvy? Prosím o vysvětlení stejně jako objasnění, co se skrývá pod počtem oblastí v rámci jednotlivých „geografických oblastí“.
  - V celé práci a všech publikacích jsou srovnávány dva typy lesů - doubravy a smrčiny. Nikde jsem však nenarazil na vyčíslení zastoupení dalších dřevin (kromě obecného konstatování o příměsi dalších dřevin na str. 29). Jednalo se tedy o monokultury? Co věková struktura? Jednalo se o stejnověké porosty?
  - Na několika místech práce, vč. Závěru, se objevuje tvrzení, že společenstva půdních kovařίκů jsou ovlivňována pH a vlhkostí půdy. Proč nebyl ani jeden z těchto faktorů zařazen mezi měřené a vyhodnocované nezávislé proměnné?
  - Na str. 83 autorka nesprávně používá pojem „disperze“, který v ekologii znamená rozmístění jedinců na ploše nebo v prostoru (prostorovou distribuci) a dělí se obvykle na plošnou a lineární. Autorka však používá termín ve smyslu schopnosti šíření, která se v ekologii označuje jako rozptyl. Rozptyl nelze s disperzí zaměňovat – rozptyl je proces (pohyby jedinců v prostoru), disperze (rozmístění jedinců v prostoru) je výsledný stav tohoto procesu.

Formální připomínky:

- Vzhledem k tomu, že autorka disertační práce není první/korespondenční autorkou všech tří publikací, postrádám vyjádření autorského podílu na jednotlivých publikacích. Prosím autorku, aby svůj podíl popsala v rámci obhajoby.
- Práce obsahuje poměrně velké množství překlepů, gramatických a typografických chyb. Chyby nebudu vyjmenovávat ani blíže komentovat, pro ilustraci pouze v Abstraktu jsou 3 gramatické chyby. Větší pečlivost při zpracovávání disertační

práce by byla na místě. Dodržována není jednotnost v používání kurzívy (opět přímo v abstraktu je rodový název bez kurzívy).

- První odstavec kapitoly 4.2.1 patří svým polemickým charakterem do Diskuze, a ne do Metodiky.
- Vědecké (latinské) názvy taxonů nelze skloňovat – viz např. str. 82 „Společenstva *Athousů...*“

Dotazy:

1. V práci jsou srovnávány dva typy hospodářských lesů – doubravy a smrciny s tím, že smrciny jsou místně nepůvodní a doubravy reprezentují přirozené porosty. Obojí jsou však vysázené hospodářské lesy (zřejmě se stejnou strukturou), kdežto místně původní porosty by měly mít charakter dubohabřin. Lze tedy v případě doubrav hovořit o přirozeném porostu, či porostu, který přirozený typ lesa reprezentuje? Prosím o komentář.
2. Lokální fauna lesního hmyzu v izolovaném lesním porostu není formována pouze kvalitou daného biotopu, ale také dostupností podobného typu porostu v okolí (zdrojové populace), ze kterého může být biotop kolonizován, a také historií daného porostu. Bylo provedeno zjištění, jaký typ lesa byl na konkrétních studijních plochách pěstován v minulosti?
3. Disertační práce vychází z terénních dat získaných v rámci diplomové práce na UK Praha (Loskotová 2013), která jsou nyní vyhodnocena jiným způsobem a rozšířena o další aspekty (skupiny mimo brouky). Prosím autorku, aby komisi přiblížila svůj vědecký růst v období mezi magisterskou a disertační prací. V čem došlo k nejvýznamnějšímu posunu, co bylo nyní vyhodnoceno lépe a proč? Nebylo by vhodné, aby byl vedoucí diplomové práce spoluautorem publikací, které vycházejí z diplomové práce zpracované pod jeho vedením na jiné univerzitě?

Závěr

Disertační práce Mgr. Terezy Brestovanské shrnuje původní výsledky autorky, které byly publikovány ve vědeckém tisku. Téma disertační práce považuji za aktuální s potenciálem aplikovatelnosti výsledků v lesním managementu. Přínosem jsou zejména další argumenty volající po změnách v lesním hospodaření směrem k přírodně bohatším a přirozenějším hospodářským porostům. Autorka v předložené práci prokázala schopnost zpracovat, interpretovat a následně publikovat výsledky své vědecké práce. Práci doporučuji k obhajobě, a po jejím úspěšném obhájení a zodpovězení na dotazy a komentáře doporučuji udělit kandidátce titul Ph.D.

V Ostravě, dne 4.6.2019

doc. RNDr. Petr Kočárek, Ph.D.